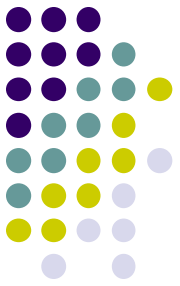

Právo mezinárodního obchodu

Tereza Kyselovská

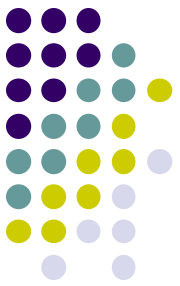
Osnova přednášky

- **Světová obchodní organizace**
- **Historický vývoj**
- **Charakteristika, cíle, struktura orgánů**
- **Struktura dohod WTO**
- **GATT 1994**
- **GATS**
- **TRIPS**
- **Řešení sporů**

Světová obchodní organizace

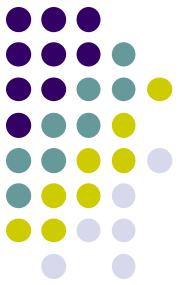
- www.wto.org
- World Trade Organization

Historický exkurs

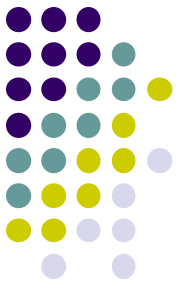
- **Bretton – woodský systém**
- Od dvoustranné regulace ekonomických vztahů k regulaci mnohostranné
- 1944 - 1945
- Mezinárodní měnový fond, Světová banka pro obnovu a rozvoj, (GATT – odlišný vývoj)
- Vznik systému mnohostranných smluv a mezinárodních organizací

GATT

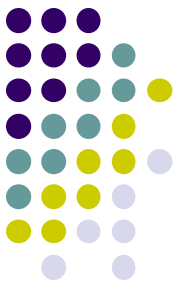
- **Všeobecná dohoda o clech a obchodu**
- 1945 – Ekonomická a sociální rada OSN – rezoluce k založení Mezinárodní obchodní organizace
- 40. léta jednání, výsledkem General Agreement on Tariffs and Trade, 1948
Protokol o prozatímní použitelnosti GATT
- Vytvořena Charta o zal. Mezinárodní obchodní organizaci – odpor USA

GATT

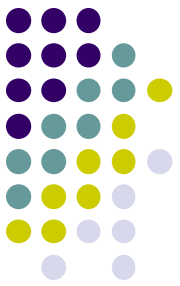
- -> Mezinárodní obchodní organizace nevznikla
- Závaznost systému dána Protokolem
- Problémy: tzv. „defekty narození“:
 - Neexistence zakládací listiny GATTu jako subjektu práva, provizorium
 - Tzv. *grandfathers rights*
 - Nejasnosti týkající se pravomocí GATT, řešení sporů...

GATT

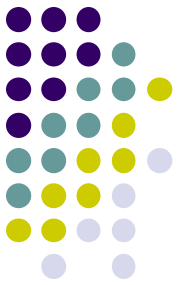
- Cíl – uzavírání oboustranně výhodných dohod na snížení cel a jiných překážek obchodu, odstranění diskriminace v MO
- Problém – množství výjimek
- Činnost – tzv. kola (*rounds*) – snižování celních tarifů, později snižování netarifních překážek
- 1994 Uruguay round (vznik WTO)
- 2001 - 2006 Doha round (TRIPS, GATS)

GATT

- GATT 1947 = Všeobecná dohoda o clech a obchodu z roku 1947
- GATT 1994 = GATT 1947 + dodatky přijaté v rámci Uruguayského kola bez organizační složky
- 1994 – Uruguay – vznik WTO – nahradila organizační složku GATT
- GATT 1947 – nezávislá organizace regulující některé aspekty MO
- GATT 1994 – jedna z dohod v rámci WTO

GATT x WTO

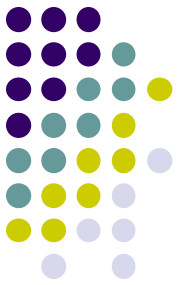
GATT

- Dočasné fórum, ne mezinárodní organizace
- Smluvní státy
- Smlouva
- Obchod se zbožím

WTO

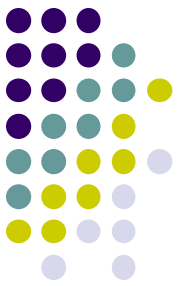
- Stálá organizace, pevný základ
- Členské státy
- Organizace
- Zboží, služby, práva duševního vlastnictví
- Propracovanější systém řešení sporů

WTO základní charakteristika

- Uruguayské kolo (1986 – 1994)
 - vytvoření mezinárodní organizace (WTO)
 - Systém mnohostranných mezinárodních smluv
 - Liberalizace MO
 - Změna v systému řešení sporů
 - Do jednání zahrnuty nové problémy:
 - Obchod se službami, PDV
 - Přeměna dosavadního provizoria (GATT) na pevný organizační rámec

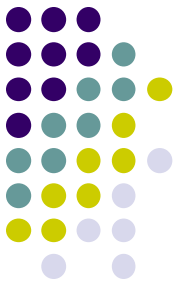
„Nic není dohodnuto, není-li dohodnuto vše.“

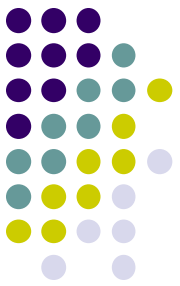
WTO základní charakteristika

- Vznik 1.1. 1995 (1994 Marakéš)
- Sídlo v Ženevě
- Funkce:
 - Zajištění realizace dohod
 - Provádění řešení sporů
 - Spolupráce a MMF a Světovou bankou
 - Přezkoumávání obchodní politiky
- Princip členství - transparentnost

WTO základní charakteristika

- Principy činnosti
 - Liberalizace MO
 - Odstraněné diskriminace
 - Režim nejvyšších výhod a režim národní
 - Odstranění bariér MO
 - Předvídatelnost obchodního systému
 - Předvídatelnost bariér
 - Soutěž v MO
 - Rozvojové země

WTO struktura

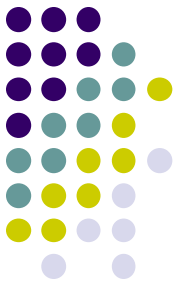
- Konference ministrů – zástupci všech států, 1x 2 roky, přijímání rozhodnutí ve všech otázkách
- Generální rada – zástupci všech států, pravomoci KM v mezidobí, funkce orgánu pro řešení sporů
- Rada pro obchod se zbožím, Rada pro obchod se službami, Rada pro obchodní aspekty práv k duševnímu vlastnictví

WTO postavení

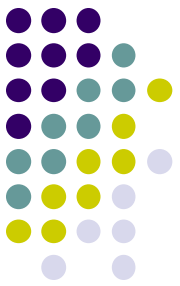

- Právnícká osoba
- Členství – smluvní strany GATT 1947 k 1.1. 1995 a ES
- Přístup nových členů se vztahuje na Dohodu o zřízení WTO a ostatní smlouvy
- Konference ministrů
- Čína

WTO rozhodování

- Dosažení dohody a hlasování
- Rozhodování o interpretaci textů – KM a GR
- Přijímání výjimek

WTO struktura dohod

- 1. Všeobecné mnohostranné obchodní dohody**
 - Musí přijmout všichni členové WTO
- 2. Vícestranné obchodní dohody**
 - Spravovány WTO
 - Na WTO nezávislé
 - Závazné pro členy, kteří je přijali

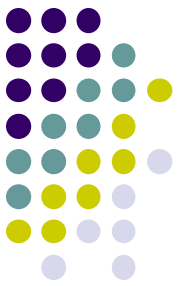
WTO struktura dohod

- Dohoda o zřízení WTO
- Mnohostranné dohody o obchodu se zbožím
- Všeobecná dohoda o obchodu službami
- Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví
- Ujednání o pravidlech a řízení při řešení sporů
- Mechanismus přezkoumávání obchodní politiky
- Vícestranné obchodní dohody

WTO struktura dohod

- **Mnohostranné dohody o obchodu se zbožím**
 - GATT 1994
 - Dohoda o zemědělství
 - Dohoda o uplatňování sanitárních a fytosanitárních opatření
 - Dohoda o textilu a ošacení
 - Dohoda o technických překážkách obchodu
 - Dohoda o ochranných opatřeních
 - Dohoda o subvencích
 -

WTO struktura dohod

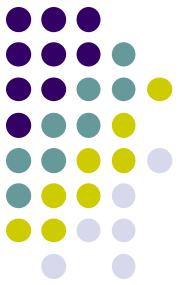
- Dohoda o zřízení WTO – institucionální rámec
- GATT 1994, GATS, TRIPS, Ujednání o řešení sporů, Mechanismus přezkoumávání obchodní politiky – závazné pro všechny členy, součást Dohody
- Vícestranné dohody – závazné pro členy, kteří je přijali

Všeobecná dohoda o clech a obchodu GATT 1994

- Liberalizace MO
 - Princip nejvyšších výhod, princip národní – možnosti a meze výjimek
 - Proces tarifkace, omezování tarifních sazeb
 - Podmínky a proces přijímání kvantitativních opatření
 - Meze pro přijímání dalších omezení MO
- > pravidla chování – výjimky – procedurální pravidla**

GATT 1994

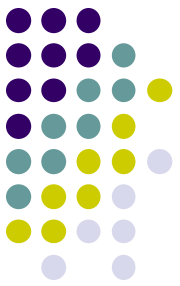

- **Princip nejvyšších výhod**
- Zasahuje přednosti, výhody, výsady a osvobození
- Dopadá na cla a jiné dávky při dovozu n. vývozu
- Způsob vybírání cel a dávek
- Pravidla spojená s dovozy n. vývozy

GATT 1994

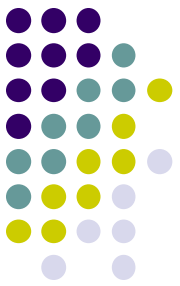

- Výjimky z principu nejvyšších výhod – problém
 - Kompromis mezi zájmy států, realita MO, historické souvislosti
 - Grandfathers preferences
 - Dovolenost celních unií a oblastí volného obchodu
 - Zacházení s rozvojovými státy
 - Výjimky bezpečnostní, ochranná opatření apod.

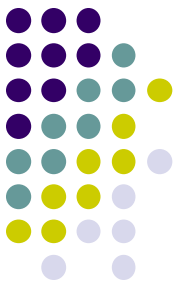
GATT 1994

- **Princip národního zacházení**
- Dopadá na zboží po jeho vstupu na trh
- Závazek podobného zacházení, nediskriminace mezi zahraničním a tuzemským zbožím
- Obsahuje předmět zacházení, způsob zacházení, okruh opatření, na které dopadá
- Výjimky – subvence, podpory, bezpečnost
...

GATT 1994

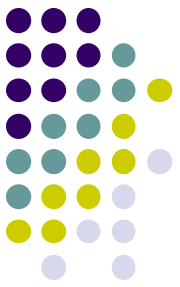
- Oba principy pracují s „**obdobným výrobkem**“
= stejný nebo obdobný výrobek
⇒ sporná interpretace
- GATT nezakazuje stanovení celních sazeb – omezení ve formě celních sazeb, ne v podobě diskriminačních vnitřních daní (předvídatelnost)

GATT 1994

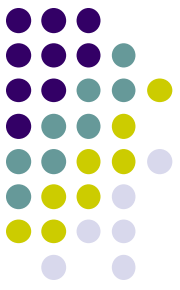
- Tzv. **bound tariffs** – sazby, kterými jsou státy vázány v rámci WTO, problematické jejich zvýšení
- Všeobecný zákaz přijímání **kvantitativních omezení** na dovoz n. vývoz výrobků
 - Výjimky – dočasnost, kritické stavy (nedostatek potravin), ochrana platební bilance, ochrana veřejné mravnosti, zdraví, bezpečnost

Mnohostranné obchodní dohody navazující na GATT 94

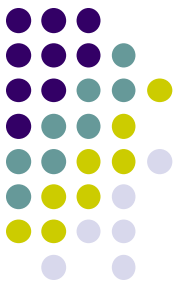
- **Dohoda o zemědělství**
- Nejcitlivější oblast MO
- Historicky – vysoký stupeň ochrany pro dovoz
- GATT 1947 – podpora, ochranářství
- Uruguayské kolo:
 - Volný přístup na trh – listiny koncesí
 - Kvantitativní opatření převedena na cla

Mnohostranné obchodní dohody navazující na GATT 94

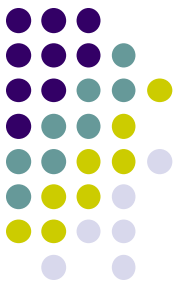
- Redukce domácích podpor – definovány dovolené podpory (green box)
 - Podpora exportu
 - Ochranná opatření
-
- Geneticky modifikované potraviny (1994, USA, rajčata) – stále sporná otázka
 - Kartagenský protokol o biologické bezpečnosti

Mnohostranné obchodní dohody navazující na GATT 94

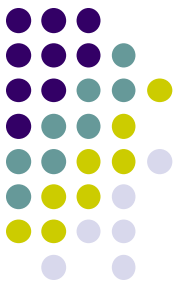
- **Dohoda o uplatňování sanitárních a fyto-sanitárních opatření**
- Definice, hodnocení rizik, zásada přiměřenosti ochrany
- **Dohoda o textilu a ošacení**
- **Dohoda o technických překážkách obchodu**
- **Dohoda o obchodních aspektech investičních opatření**
- Atd.

Všeobecná dohoda o obchodu se službami - GATS

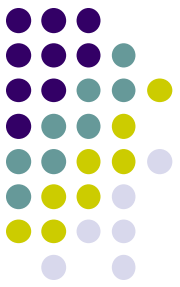
- První mnohostranná dohoda týkající se služeb
- Uruguayské kolo
- Rozšíření obchodu
- Liberalizace, transparentnost
- Ochrana účasti rozvojových zemí, zvláštní zájmy nejméně rozvinutých zemí

Všeobecná dohoda o obchodu se službami - GATS

- **Rada pro obchod se službami**
- Všechny mezinárodní služby s výjimkou:
 - Služby poskytované při výkonu veřejné moci
 - Služby v oblasti letecké přepravy
- Stát je povinen zacházet s cizím poskytovatelem služeb stejně jako s domácím
- Transparentnost, publikace všech opatření
- Regulace musí být objektivní, rozumná a nestranná
- Existence specifických závazků zemí

Dohoda o obch. aspektech práv k duš. vlastnictví - TRIPS

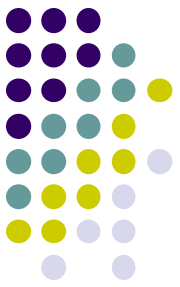

- Tato oblast široce upravována mezinárodními smlouvami
- Nárůst zájmu po 2SV
- Specifické problémy – ekonomické zájmy a zároveň zachování vědeckotechnického rozvoje
- Aspekty obchodování a propojení TRIPS s již existujícími dohodami
- Zajištění ochrany PDV
- Řešení sporů

Dohoda o obch. aspektech práv k duš. vlastnictví - TRIPS

- Režim nejvyšších výhod, národní režim (také u dalších dohod WIPO – Pařížská úmluva, Bernská úmluva...)
- Ochrana PDV by měla přispívat k technické inovaci a transferu technologií
- Soutěžní praktiky ve smluvních licencích
- Procedurální pravidla

WTO řešení sporů

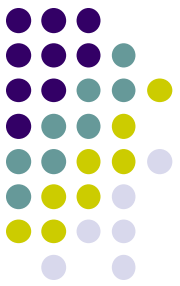
- Spory mohou vzniknout z:
 - Porušení dohod
 - Závazků na ně navazujících
- Tzv. čtvrtý pilíř WTO
- **Ujednání o pravidlech a řízení při řešení sporů**
- Systém řešení sporů dopadá na členské státy, ne na podnikatele nebo jejich svazy (možnost vnitrostátní úpravy pro podnikatele)
- Snahy o smírné řešení

WTO řešení sporů - orgány

- **Orgán pro řešení sporů** – ustanovuje skupiny odborníků, přijímá zprávy, dohled, Generální rada
- **Skupiny odborníků** – objektivně posuzují otázky, fakta případu, ustanovení dohod
- **Stálý odvolací orgán**

WTO řešení sporů - řízení

- **I. stupeň** – povinné konzultace
- **II. stupeň** – ustanovení Skupiny odborníků, snaha o smírné řešení, pokud ne, předává Orgánu pro řešení sporů nález s odůvodněním -> posouzení Orgánem
- **III. stupeň** – odvolání
- **IV. stupeň** – odvetná opatření v případě neplnění závazků státem